„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, ט.ד. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי יגאי • עורך־תכנית: יוסי שגון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זברוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

אם אתה מצטיין בזיכרון טוב, שמו שמו של ניקוס גיאורגיאדס, המכונה „סאמפסון", ידוע לך. הוא בלט פעמיים בעמודי שבועון זה.

הפעם הראשונה היתה ביוני 1974. אז הופיע סאמפסון על שער העולם הזה (1925), בקשר עם ידיעה שהיתה סקופ עולמי.

להזכירך: באותם הימים פרצה הפיכה צבאית בקפריסין. הנשיא מאקאריוס הו־דח וברח. את השילטון תפס אחד סאמ־סון, איש המחתרת הלאומית EOKA, שנטל לעצמו את מישרת הנשיא.

התוצאה היתה נוראה. התורכים השׁ־תמשו בהפיכה כבתירוץ לפלישה לאי. ב־טענה כי ההפיכה הפירה את החוקה הדו־לאומית שנחקקה באי עם כינון עצמאו־תו, נחת הצבא התורכי בקפריסין והקים בה מדינה תורכית. האי חולק, רבבות נהרגו או הפכו לפליטים עד היום.

אחרי כמה ימים הודח סאמפסון וברח. מאקאריוס חזר.

העולם הזה גילה אז כי לסאמפסון היו קשרים הדוקים ביותר עם מוסדות יש־ראליים שונים, והובע החשש כי ההפי־כה כולה בוצעה בתמיכתה של ממשלת ישראל, שהיתה מעוניינת לגרש את מא־קאריוס, בשל יחסיו הטובים עם אש"ף.

חוץ מזה היה סאמפסון, כמובן, בן־חסותם של הקולונלים הפאשיסטיים, ש־שלטו אז ביוון.

כעבור שש שנים, במארס השנה, הו־פיע סאמפסון שוב בעמודי העולם הזה (2219). היה זה סקופ נוסף. יגאל לביב דיווח כי סאמפסון יושב בפאריס, מקיים קשרים הדוקים עם גופים פאשיסטיים שונים ועם אנשים מיסתוריים מישראל. בכתבה נאמר כי מוסדות־ביטחון בינלאו־מיים עוקבים אחרי תנועותיו ומנסים לברר אם סאמפסון קשור במוסדות־ביט־חון ישראליים או אם אנשי העולם התח־תון הישראלי. הובע החשש כי סאמפסון מכין הפיכה חדשה בחלק היווני של קפ־ריסין.

הפצצה

ברח' קופרניק

הסקופ של העולם הזה לא עורר שום הד בישראל. אך הוא גרם להת־פוצצות בצרפת. כימעט כל העיתונים ה־חשובים התייחסו אליו והקדישו לו כת־בות ומאמרים.

לפני חודש, אחרי ההתפוצצות בפתח בית־הכנסת ברחוב קופרניק בפאריס, ני־סה פרשן מדיני חשוב לקשור את סאמפ־סון לפרשה זו. קלוד בורדה, הוגה־דיעות צרפתי נודע, כתב מאמר בעיתון החשוב ביותר בצרפת, לה מונד, ובו הזכיר את גילויי העולם הזה. הוא הביע את החשד כי סאמפסון, יחד עם ידידיו הפאשיס־טיים האירופיים, אחראי למעשה.

בתגובה על מאמרו של בורדה, כתב סאמפסון עצמו מיכתב ארוך לעיתון לה מונד. לצד שקרים גלויים ודיברי הצ־דקות, הגיב סאמפסון גם על כתבת ה־עולם הזה.

דהון המיכתב:

ב־17 לאוקטובר השנה פורסם בעיתונ־כם מאמר בחתימתו של קלוד בורדה, אשר תלה בי האשמות כבדות, ואשר היה מבוסס על מידע מוטעה לחלוטין.

מאחר והמאמר עסק בפרשת רחוב קו־פרניק, אין ספק כי קלוד בורדה רצה למצוא איזה „חידוש" כדי להוסיף אותו לכל מה שכבר נאמר בעיקבות הפיגוע הנפשע שנעשה בבית־הכנסת. צר לי על כי קלוד בורדה, היודע מעט כל־כך על קפריסין ועלי, הרשה לעצמו לכתוב כל־כך הרבה דברים לא מדוייקים. בדיקה ראשונית היתה חוסכת ממנו את הצורך בתיקונים הללו.

מאחר שהוא דוחה את האפשרות של (שהיתה זאת פעולה של) טרור ערבי, המוכר מזה זמן רב כאחד החמורים ביו־תר, הוא שוכח לציין כי עשרות דר־כונים קפריסאיים מועברים מדי שנה ל־טרוריסטים פלסטיניים ולובים. בשנה האחרונה נעצר בגרמניה אדם שהחזיק בדרכון „קפריסאי", וברשותו כמות של חומרי־נפץ. עד מהרה הסתבר כי האיש איננו מדבר מילה יוונית, ומסיבה טובה: הוא היה לובי.

על קלוד בורדה לדעת כי ל־EOKA אין שום דבר משותף עם EOKA-B, מילבד השם. EOKA מילאה בקפריסין את אותו תפקיד שמילאה פל"ן באלג־ריה. צבא־השיחרור הזה, אשר היה לי הכבוד להימנות על שורותיו, השיג את העצמאות מידי האנגלים, ושילם על־כך מחיר כבד בחיי־אדם. אני עצמי עוניתי, דנו אותי למוות, ניסו להתנקש בחיי, בדיוק כמו לוחמי־המחתרת האנטי־נאצית במילחמת־העולם השניה. אבל מחנות־הריכוז, שבהם עצרו האנגלים את היהו־דים שחפצו לעלות לפלשתינה נעלמו, ועשרים שנה אחרי העצמאות אני עדיין מברך על־כך.

ואילו EOKA-B אשר נוסד בשנת 1971 על־ידי גריבאס,* שלמרבה הצער חזר לפוליטיקה, אין שום קשר עם EOKA המקורית. מובן שמעולם לא הייתי חבר באירגון זה, ועל אחת כמה וכמה ודאי שלא עמדתי בראשו, ותעיד על כך העובדה כי מאקאריוס פנה אלי שאעזור לו לפזר את האירגון. אם סי־רבתי, הרי היה זה מפני שאין בי שמץ מהפאשיסט, כפי שאין בי גם שמץ מה־שוטר.

קלוד בורדה טוען כי זכיתי בתמיכ־תם של הקולונלים ביוון מפני שזכיתי, בשנת 1974, בתפקיד נשיא הרפובליקה. זוהי טעות נפוצה, ובכל זאת בלתי־נסלחת.

מאז 1967 תקפתי ללא הרף את מיש־טר הקולונלים (ביוון). לעומת זאת, מיד אחרי ההפיכה ב־15 ביולי 1974, עמדו אנשי הצבא, שחוללו אותה, מול סכנה של מילחמת־אזרחים, לכן נאלצו לפנות לאישיות ניטרלית, הנהנית ממידה רבה של פופולאריות בקרב הציבור הרחב, ומשום כך נמסרה לי המישרה העליונה. תשעה ימים מאוחר יותר העברתי את התפקיד לידיו של גלאפקוס קלרידס, אח־רי שמנעתי מילחמת־אזרחים, פיזור ה־פרלאמנט, איסור על קיומן של מיפלגות פוליטיות, הגבלת החרויות. האם ניתן ניתן להשוות זאת לדרכה של קבוצת־זקצינים הפאשיסטית באתונה?

הטענה כי גורשתי על־ידי תושבי אר־צי אחרי ההפיכה היא יותר אבסורד מאשר עלבון. למעשה המשכתי להתגורר בקפריסין עד 1976, כאשר מאקאריוס פקד לעצור אותי, ובמישפט מבויים דנו אותי ל־20 שנות מאסר על שנטלתי לידי את נשיאות הרפובליקה. קלוד בורדה יכול היה להסתפק בעיון בלה־מונד, אשר הזכיר את גזר־הדין שנפסק לי, ובכך להימנע מהטעות הזאת וגם לשים לב לעובדה שב־1979 נדחה ביצוע גזר־הדין כדי לאפשר לי, תיאורטית, לקבל באירו־פה טיפול רפואי, שנבצר ממני לקבלו בקפריסין. תיאורטית, מאחר והתימרונים של הממשלה הקפריסאית כפו עלי גלות. אחרי כל זה, אפילו הקביעה כי ב־פאריס אני בעליו של „בית מסוג מפוק־פק" אינה נראית עוד כה מגוחכת. לפ־הות כאן ברורה לי הסיבה לטעות ב־„מידע", המסולף לא פחות מקודמיו: מאמר בעיתון ישראלי, שפורסם לפני כמה חודשים, שהזכיר, שוב ללא שום קשר לאמת, כי אני מתגורר בפאריס סמוך לבית־פגישות.

קלוד בורדה לא היסס „לבלוע" את השטות המוחלטת הזאת. יתר על כן, מבלי אפילו לאמת את הדבר עם יגאל לביב, האיש אשר המציא את הדבר. כימעט מצחיק להיווכח כי לזה האחרון, אישיות מפוקפקת מבחינות רבות, יש קשרים לחוגים אשר לעברם עשוייה להוביל חקירת הפיגוע ברח' קופרניק.

עד כאן מיכתבו של סאמפסון. לה־מונד צירף אליו את תשובתו של קלוד בורדה.

הנה התשובה במלואה:

אין שום דבר מפוקפק במר יגאל לביב. ורק הימין הקיצוני הישראלי והמאפיה, אשר נגדם הוא מנהל מילחמת־חורמה, יכולים היו להשחיר פניו בצורה כזאת.

כתב ישראלי ידוע זה הוא משתתף קבוע בהעולם הזה, שבועון פוליטי עצ־מאי, אשר עורכו הראשי הוא מר אורי אבנרי, חבר־כנסת ומומחה לבעיות המיז־רח התיכון.

בסיפרו „הקשר הישראלי — המאפיה בישראל" מצטט ז'אק דרוגי את יגאל לביב כמה פעמים כ„רודף המאפיה", ו־מעמיד אותו בשורה אחת עם השופט ארווין שימרון וכמה ישראלים אחרים, הנמנים עם שורת ה„בלתי מושחתים".

שני מאמרים פורסמו בהעולם הזה על נושא סאמפסון. הראשון פורסם אחרי ה־הפיכה הצבאית של 1974, תחת הכותרת „האיש אשר עמד מאחורי ההפיכה בקפ־ריסין, ניקוס סאמפסון גיאורגיאדס, האם הוא סוכן ישראלי?" השני, מאת יגאל לביב, הופיע ב־12 במארס השנה, תחת הכותרת „הפיכה בקפריסין, האם היא בלתי־נמנעת?"

מאמר זה מזכיר את הפעילות הפולי־טית שנוהלה בראשית שנה זו בפאריס על־ידי סאמפסון ואנשי־הקשר הישרא־ליים שלו. לפי גירסתו של לביב היה סאמפסון באנתה תקופה בעליו של מו־עדון־פגישות, ששכן ברציף ראפה, ואשר היה נתון למעקב של סוכנויות־הביון ה־מערביות, בעיקר הבריטית, בשל הפעי־לות הפוליטית שהתרכזה בו. במהלך אותה חקירה עמד לביב בקשר עם ה־סקוטלאנד־יארד בלונדון.

אף אחד משני המאמרים הללו בהעו־לם הזה לא גרר אחריו תביעה מישפ־טית מצידו של סאמפסון, או אף הכ־חשות כלשהן. ובאשר לטענתו של מר. גיאורגיאדס סאמפסון, שלפיה ניתן היה לחושבו כ„אישיות ניטרלית", ללא שום קשר אל הפאשיסטים של EOKA-B, הרי אין לי ספק כי היא תשעשע הן את הקפריסאים והן את המומחים למת־רחש באיזור.

מאיר שפיגל

* מראשי המחתרת הקפריסאית האנ־טי־בריטית, איש הימין הקיצוני, שלא השלים עם החוקה הדו־לאומית ושניסה להפיל את שילטונו של מאקאריוס המתון.

סאמפסון על השער (1974)

הכתבה על סאמפסון (מארס 1980)

„רק הימין הקיצוני והמאפיה, אשר נגדם הוא מנהל מילחמת־חורמה..."